

Q. 2 Answer the following question in about 250-300 words. [10]

a) Discuss types of adaptation with appropriate examples.

or

b) Discuss in detail Bollywood conventions.

Q. 3 Answer the following question in about 250-300 words. [10]

a) Write a detailed note on the story of the film *Three Idiots*.

or

b) What are the changes that the film producer has made while adapting the 3 *Idiots* from the novel, *Five Points Someone*?

Q. 4 Write short notes in about 100-150 words each. (Any Four) [20]

a) Adaptation as literary imitation

b) Hollywood

c) Character of Professor Cherian

d) Character of Ryan

e) Adaptation as a translation

f) Ending of the novel *Five Point Someone*

*****

SHIVAJI UNIVERSITY KOLHAPUR
B. A.II Semester IV Examination (CBCS)
March/April 2023(held in June 2023)
DSC - C30 Partition Literature (Paper VI)
Subject Code: 73438/78838

Day and Date: Tuesday, 13th June 2023
Time: 10.30 to 12.30 pm

Marks: 50

Instructions: 1) All questions are Compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 A) Complete the following sentence by choosing the correct alternatives: [05]

- 1) The short story *Toba Tek Singh* is written by-----
  - a) Sadat Hasan Manto
  - b) Chaman Nahal
  - c) Bhisma Sahaniz
  - d) Khushwant Singh.
- 2) Pramatha intended to engage Mallika in -----
  - a) Prostitution
  - b) milk selling
  - c) social work
  - d) house work .
- 3) Kishan, a Hindu Brahman in Houston, Texas, U.S.A. has got married with -----, an American girl.
  - a) Suzanne
  - b) Jase
  - c) Natasha
  - d) Anne
- 4) The short story *A Leaf in the Storm* is originally written ----- in language.
  - a) Urdu
  - b) Hindi
  - c) Malayalam
  - d) Telgu
- 5) In the short story *A Leaf in the Storm* the protagonist Jyoti's full name is-----
  - a) Jyotirmoyi Lalwani.
  - b) Jyotirmoyi Ranawat.
  - c) Jyotirmoyi Devyani.
  - d) Jyotirmoyi Devpal.

B) Answer the following questions in one word/phrase/sentence each. [05]

- 1) What is the name of Mallika's husband?
- 2) From how many years Bhishan Singh was living in asylum?
- 3) Who is the assistant of Pramatha?
- 4) Who were two young Sikhs begging pardon to Ammiji?
- 5) Mention the name of writer of the story *A Leaf in the Storm*

Q. 2 Answer the following question in about 250-300 words. [10]

a) Discuss the impact of Partition on Women.

or

b) Themes of Home and exile in partition literature.

Q. 3 Answer the following question in about 250-300 words. [10]

a) Discuss the character of Mallika in the story *The Final Solution*.

or

b) Write a note on the character of Toba Tek Singh.

Q. 4 Write short notes in about 100-150 words each. (Any Four) [20]

a) Title of the story *A Leaf in the Storm*

b) Character of Pramatha

c) Sufferings of the women during partition

d) Character of Sikandar Khan

e) Lunatics in the Lahore Asylum

f) Agonies of the refugee after the partition

*****

Seat No.	
-------------	--

Total no. of pages: 2

B. A. / B. Com (Part-II) (Semester-IV) (CBCS) Examination,

March/April-2023

ENVIRONMENTAL STUDIES (Compulsory) (New)

Sub. Code: 73487 / 73528

Day and Date: Thursday, 22-06-2023

Total Marks: 70

Time: 1.00 pm to 4.00 pm

सुचनाः १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत .

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात .

प्र.१) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा .

(१०)

अ) खालीलपैकी कोणता वायू ओझोन थराच्या क्षयासाठी कारणीभूत ठरतो?

१) ऑक्सिजन	२) हायड्रोजन
३) क्लोरोफ्ल्यूरो कार्बन	४) नायट्रोजन

ब) मीनामाटा आजार कशामुळे होतो?

१) आयोडीन	२) आर्सेनीक
३) पारा	४) कॅडमियम

क) ध्वनी प्रदूषण कोणत्या एककात मोजतात?

१) ज्युल्स	२) डेसीबल्स
३) हर्ट्ज	४) डेसीबल

ड) सुनामी कशामुळे निर्माण होतात?

१) जमिनीची घसरण	२) समुद्रातील भूकंप
३) चक्रीवादळे	४) पूर

इ) अन्न साखळीमध्ये वनस्पतीचे कार्य हे होय .

१) भक्षक	२) विघटक
३) उत्पादक	४) यापैकी नाही

फ) खालीलपैकी कोणती चळवळ वनसंवर्धनाशी संबंधित आहे?

१) चिपको	२) व्याघ्र
३) भूदान	४) नर्मदा

य) सजीव व निर्जीव घटकांमध्ये असणारा सहसंबंध दर्शविणा-या शास्त्रास या नावाने ओळखतात .

अ) जीवशास्त्र	ब) जैवतंत्रज्ञानशास्त्र
क) परिस्थितीकी	ड) सूक्ष्मजीवशास्त्र

र) जागतिक पर्यावरण दिन केव्हा साजरा होतो?

- १) १४ मार्च
२) २२ एप्रिल
३) ५ जून
४) १७ सप्टेंबर

ल) खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचा मनोरा हा नेहमी सरळ असतो?

- १) जीवसंख्येचा मनोरा
२) जैव वस्तुमानाचा मनोरा
३) ऊर्जेचा मनोरा
४) यापैकी नाही

व) आम्लपर्जन्यासाठी कोणता वायू कारणीभूत ठरतो?

- १) कार्बनडाय ऑक्साईड
२) क्लोरीन
३) कार्बन मोनो ऑक्साईड
४) सल्फरडाय ऑक्साईड

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

(१५)

- अ) ऊर्जा वापराचा पर्यावरणावरती होणारा परिणाम स्पष्ट करा .
ब) घनकचरा व्यवस्थापनाच्या पध्दती सांगा .
ड) खाणकामाचे पर्यावरणीय परिणाम सांगा .
इ) नैसर्गिक संसाधनाच्या संवर्धनात प्रत्येक व्यक्तीची भूमिका
ई) जैवविविधतेचे संरक्षण ही संकल्पना स्पष्ट करा .

प्र.३ टिपा लिहा . (कोणत्याही तीन)

(१५)

- ब) जंगलाचे फायदे
क) अन्नजाली
इ) पर्यावरण अभ्यासाचे महत्व
अ) पर्यावरण नीती
ड) मानवी हक्क

प्र.४ नैसर्गिक साधनसंपत्ती म्हणजे काय? नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा .

(१०)

किंवा

ध्वनी प्रदूषण म्हणजे काय? ध्वनी प्रदूषणाची कारणे व परिणाम व नियंत्रण उपाय स्पष्ट करा .

प्र.५ भारताच्या वायु (प्रतिबंध व प्रदूषण नियंत्रण) कायदयामधील प्रमुख तरतुदी सांगा .

(१०)

किंवा

जलप्रदुषणाचे स्रोत, परिणाम व नियंत्रणाचे उपाय सांगा .

प्र.६ पर्यावरण म्हणजे काय ? पर्यावरण -हासाची कारणे सांगा .

(१०)

किंवा

विकास प्रकल्पामुळे वाधित होणा-या लोकांच्या पुनर्वसन व पुनर्विस्थापन समस्यांची चर्चा करा .

*****

Seat No.

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR

B. A. II Semester IV Examination (C.B.C.S.)

Mar/April 2023(Held in June 2023)

Marathi Paper No.- VI (DSC-C26)

साहित्यकृती : जुगाड (कादंबरी)

Subject Code: 73434

Day and Date: Tuesday, 13/06/2023

Total Mark: 50

Time: 10:30 to 12:30 PM

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

२) उजव्या बाजूचे अंक गुण दर्शवितात.

प्रश्न १. योग्य पर्याय निवडा.

(१०)

१) जुगाड मध्ये कोणत्या वाक्यांचे प्रमाण अधिक आहे.

अ) केवलवाक्य   ब) मिश्रवाक्य   क) संयुक्त   ड) यापैकी नाही

२) 'जुगाड' कादंबरीला ..... सुस्पष्ट संदर्भ आहेत.

अ) आधुनिकतेचे   ब) ग्रामीणतेचे   क) इतिहासाचे   ड) राष्ट्रवादाचे

३) ..... हा अभियांत्रिकीतील मेकॅनिकल या ट्रेड चा पदवीधारक आहे.

अ) रवी   ब) शशा   क) कुमार   ड) पुष्पा

४) अभियांत्रिकीच्या पदविके नंतर शशाने प्रशिक्षणार्थी म्हणून नोकरीची सुरुवात .....मधून केली.

अ) सिताराम   ब) टेलिको   क) राधामाई   ड) कल्पना टूल्स

५) शशी आणि शशाचे सहकारी मित्र ..... विद्या शाखेशी संबंधित होते.

अ) मेडिकल   ब) कला   क) वाणिज्य   ड) अभियांत्रिकी

६) शशा व पुष्पा हे ..... या लॉज मध्ये राहत होते.

अ) श्री लॉज   ब) स्वाती लॉज   क) ओम लॉज   ड) लक्ष्मी लॉज

७) शशा टेलिको कंपनीतल्या हायटेक लाईनवर ..... डिपार्टमेंटमध्ये कार्यरत होता.

अ) स्टोअर   ब) परचेस   क) रिसर्च   ड) क्वालिटी कंट्रोल

८) 'बाईही चर्चक' असे निवेदकाने ..... ला म्हटले आहे.

अ) दूर्वा   ब) सीमा   क) शशाची आई   ड) यापैकी नाही

९) 'जुगाड' या कादंबरीच्या दुसऱ्या भागामध्ये ..... परिसरातील बोली आली आहे.

अ) मुंबई   ब) पुणे   क) कोल्हापूर   ड) सोलापूर

१०) 'जुगाड' कादंबरीचा कथनकर्ता ..... च्या नजरेतून भोवतालाचे वर्णन करतो.

अ) जय   ब) सीमा   क) शशा   ड) माळवी

प्रश्न २ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

(१०)

नव्वदोत्तर काळातील बदलाच्या संदर्भाने 'जुगाड' मधील आशयसूत्रांचे स्वरूप विस्ताराने स्पष्ट करा.
किंवा

कठीण काळात देखील टिकून राहण्याची लस देणारी कादंबरी म्हणून 'जुगाड' कडे पाहता येईल हे विधान साधार स्पष्ट करा.

प्रश्न ३ दीर्घोत्तरी प्रश्न.

(१०)

'जुगाड' मधील व्यक्तिरेखांचा परिचय करून द्या.

किंवा

'जुगाड' कादंबरीतील विविध घटनाप्रसंग विस्तारित स्वरूपात स्पष्ट करा.

प्रश्न ४ लघुत्तरी प्रश्न सोडवा(चार पैकी दोन).

(१०)

- १) 'जुगाड' मधील श्री लॉज आणि परिसराचे विस्ताराने वर्णन करा.
- २) 'जुगाड' कादंबरीचे वाङ्मयीन विशेष सविस्तर लिहा.
- ३) प्रतिमा, प्रतीकात्मकता, अलंकारिकतेमुळे 'जुगाड'ची भाषा कशी अर्थपूर्ण होते, याविषयी विवेचन करा.
- ४) 'जुगाड' कादंबरीतील संवाद

प्रश्न ५ लघुत्तरी प्रश्न सोडवा(चार पैकी दोन).

(१०)

- १) शैक्षणिक सहलीचा वृत्तांत तयार करा.
- २) आपल्या महाविद्यालयाचा वार्षिक स्नेहसंमेलन व पारितोषिक वितरणाचा वृत्तांत तयार करा.
- ३) वृत्तांत लेखन म्हणजे काय ते सांगून वृत्तांताचे घटक स्पष्ट करा?
- ४) वृत्तांत लेखन आणि विविध माध्यमे याविषयी चर्चा करा.

- ८) आरोग्य हीच खरी ----- आहे.
 अ) प्रक्रिया ब) इच्छा
 क) संपत्ती ड) माया
- ९) जागतिक आरोग्य संघटना ----- या वर्षी स्थापन झाली.
 अ) १९४७ ब) १९४८
 क) १९४९ ड) १९४६
- १०) ----- ही जगातील सर्वात मोठी आरोग्य योजना म्हणून ओळखली जाते.
 अ) जननी शिशु सुरक्षा योजना ब) जननी सुरक्षा योजना
 क) राजीव गांधी जीवनदायी योजना ड) आयुष्यमान भारत

प्रश्न २ : खालीलपैकी कोणत्याही 'चार' वर टिपा लिहा. [20]

- अ) आरोग्याच्या समाजशास्त्राचे स्वरूप
 ब) मधुमेहाची लक्षणे
 क) पारंपारिक जीवनशैली आणि आरोग्य
 ड) महिलांसाठी आरोग्यविषयक धोरण
 इ) कर्करोगावरील उपाय
 फ) हृदयविकाराचे स्वरूप

प्रश्न ३ : दीर्घोत्तरी प्रश्न . [10]

- अ) आरोग्याची व्याख्या देऊन आरोग्याच्या समाजशास्त्राचा अभ्यासविषय स्पष्ट करा.
 किंवा
 ब) हृदयविकाराची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न ४ : दीर्घोत्तरी प्रश्न: [10]

- अ) आधुनिक जीवन पद्धती आणि आरोग्य यावर सविस्तर स्पष्टीकरण लिहा.
 किंवा
 ब) महाराष्ट्राचे ज्येष्ठ नागरिक धोरण आणि वृद्ध कल्याण स्पष्ट करा.

----- ***** -----

SHIVAJI UNIVERSITY, KOLHAPUR
B.A. II, SEMESTER IV EXAMINATION (CBCS)
March/April 2023 (Held in June 2023)

MARATHI

विषय : मराठी

पाठ्यपुस्तक माती, पंख आणि आकाश
आत्मवृत्त लेखन

Subject Code: 73433/78833

Day & Date: Monday, 12/06/2023

Time: 10:30-12:30

Marks: 50

प्रश्न १: योग्य पर्याय निवडा

१०

१. माती, पंख आणि आकाश हे पुस्तक ह्या वाङ्मय प्रकारात येते ?

अ) कथा ब) कादंबरी क) प्रवास वर्णन ड) आत्मचरित्र

२. समाज शास्त्र व मराठी या विषयांची निवड ज्ञानेश्वर मुळे यांनी .....या परीक्षेसाठी केली ?

अ) बी. ए ब) एम. ए क) केंद्रीय लोक सेवा आयोग ड) महाराष्ट्र लोक सेवा आयोग

३. लेखकाला मॅट्रिकच्या परीक्षेत जगन्नाथ शंकरशेठ शिष्यवृत्ती कोणत्या विषयासाठी मिळाली ?

अ) इंग्रजी ब) मराठी क) संस्कृत ड) गणित

४. जपानला कोणत्या नैसर्गिक आपत्तीशी वारंवार सामना करावा लागतो

अ) भूकंप ब) ज्वालामुखी क) दुष्काळ ड) पूर

५. कोणाच्या भाषणामुळे लेखकाला आयएस होण्याची प्रेरणा मिळाली?

अ) मुख्यमंत्री ब) प्राचार्य क) शरद काळे ड) सावंत सर

६. भरती विदेश सेवेमध्ये निवड झाल्यावर कोणत्या थंड हवेच्या ठिकाणी लेखकाला प्रशिक्षणासाठी पाठवण्यात आले

अ) कुलू ब) मनाली क) मसुरी ड) काश्मीर

७. वृद्ध जपानी गृहस्थाने कोणत्या भारतीय व्यक्तीशी संबंधित वस्तू लेखकाकडे दिल्या ?

अ) महात्मा गांधी ब) सुभाषचंद्र बोस क) सरदार पटेल ड) रविन्द्रनाथ टागोर

८. जपानी मारुती हे नाव पुढे कोणाला मिळाले ?

अ) मारुती पाटील ब) मारुती कांबळे क) मारुती सुतार ड) मारुती कोळी

मागे पहा....

९) लेखकाला ... या माजी राष्ट्रपतींची भेट प्रेरणादायी वाटली ?

अ) राजेंद्र प्रसाद ब) ग्यानी झैल सिंग क) प्रतिभाताई पाटील ड) सर्वपल्ली राधाकृष्ण

१०) लेखकाचे वडील तात्या जपानला .....हा ग्रंथ सोबत घेवून गेले होते

अ) ज्ञानेश्वरी ब) हरीविजय क) पांडवप्रताप ड) तुकाराम गाथा

प्रश्न २. माती, पंख आणि आकाश मधील ज्ञानेश्वर मुळे यांचे जीवनानुभव सविस्तर सांगा ? १०

किंवा

माती, पंख आणि आकाश ह्या आत्मचरित्रात लेखकाने सांगितलेल्या शालेय जीवनाचा आढावा घ्या?

प्रश्न ३. माती, पंख आणि आकाश ह्या आत्मचरित्रात लेखकाने सांगितलेल्या कोल्हापूरच्या विद्यानिकेतन मधील शिक्षकांच्या आठवणींचा आढावा घ्या

किंवा

माती, पंख आणि आकाश या आत्मचरित्रात ज्ञानेश्वर मुळे यांना जपान मध्ये आलेल्या विविध अनुभवांचा आढावा घ्या ?

प्रश्न ४. थोडक्यात उत्तरे द्या (तीन पैकी दोन)

१०

१. गावातील जातीयतेचे चित्रण ज्ञानेश्वर मुळे यांनी कसे केले आहे.

२. जपानी वृद्ध कोजी हयाशी यांच्या विषयी लेखकाने सांगितलेल्या अनुभवाची माहिती लिहा.

३. जपानी मारुती प्रकरण याची थोडक्यात द्या.

५) लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

१०

१) आत्मकथन/ स्वकथनाचे स्वरूप स्पष्ट करा

२) आत्मकथनाची वैशिष्ट्ये सांगा ?

३) प्रवास वर्णनाची वैशिष्ट्ये लिहा ?

४) रोजनिशी लिहण्याचे उद्देश कोणते आहेत ते सांगून रोजनिशीचे महत्व स्पष्ट करा ?

SHIVAJI UNIVERSITY KOLHAPUR
B.A./B.COM./B.SC.I, Semester I/II Examination (NEP)
March / April 2023 (Held in June 2023)
IDS Co-Operation
Subject code : 73413/78813
B.A.II Sem. 4

Day and Date : 20/6/2023
Time : 10.30 to 12.30

Marks : 50

Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

---

p` .1 yaaogya pyaa-ya inavaDa AaiNa vaa@ya punha ilaha.

³10´

1. p`aqaimak Saotl sahkarl pt saMsqaa ..... kaya- krtat.
A´ ga`amaINa Baagaat   ba´ naagarl Baagat   k´ AQa- naagarl
D´ DaoMgaraL Baagaat
2. rajya sarkarl ba^Mkolaa ..... Asaohl mhNatat.
A´ naagarl ba^Mk   ba´ iSaKr ba^Mk   k´ ga`amaINa ivakasa ba^Mk   D´
SahrI ivakasa ba^Mk
3. .... ho naagarl sahkarl ba^Mkocao kaya- Aaho.
A´ zoval svalkarNao   ba´ huMDyaa vaTvao   k´ kjao- doNao
D´ varlla sava-
4. Saotmaala Krodl ivak`lt ..... maaozl saaKLI Asato.
A´ ga`ahkaMcal   ba´ maQyasqaamcal   k´]%padkaMcal   D´
dlaalaaMcal
5. .... ha sahkarl Krodl ivak`l saMsqaaMpuZlla mah%vaacaa p`Sna Aaho.
A´ gaadamao   ba´ kma-caarl   k´ kccaa maala   D´
BaaMDvala
6. Saotmaalaacyaa Aayaat-inayaa-tl baabatcao kaya- ..... krto.
A´ talauka pnanasaMGa   ba´ ijalha saMGa   k´ naafod   D´
rajya pnaa saMGa
7. .... kimaTI saaKr]VaogaaSal inagaDIt Aaho.
A´ koLkr   ba´ mahajana   k´ sarKa   D´ gaulaabarava
paTIIa
8. raYT/Iya sahkarl dugQa mahasaMGaagal sqaapnaa ..... laa Jaalal.
A´ 1950   ba´ 1970   k´ 1961   D´ 1965
9. raYT/Iya sahkarl ivakasa mahamaMDLat ..... saBaasad Asatat.
A´ 51   ba´ 13   k´ 21   D´ 27
10. sahkarl saMsqaocyaa ivalalnalkrNaacaa AiQakar ..... naa Asatao.
A´ sahar Aayau@t   ba´ sahar maM~l   k´ saharl inabaMQak
D´ saBaasadaMnaa

p` .2 iTpa ilaha. ³kaoNa%yaahl caar´

³20´

1. ijalha maQyavatl- ba^Mk

2. rajya sahkarl ba^Mk
3. sahkarl Krodl ivak`l saMsqaa
4. Baartatlla dugQa sahkarl saMsqaa
5. maihlaa sabalalkrNa
6. 97 val GaTnaa du\$stl

p`.3 p`aqaimak kRYal ptpurvaza saMsqaaMcal kayao- AaiNa samasyaa spYT kra.
^{310'}

ikMvaa Baartatlla sarkarl Krodl -ivak`l saMsqaaMcao mah%%vaÊ garjaÊ AavaSyakta
 spYT kra.

p`.4 Baartatlla sahkarl saaKr karKanao samasyaa AaiNa jpaya yaojanaa
^{310'}

ikMvaa

Baartatlla sahkarl caLvaLlcyaa ivakasaat naabaaD- cal Bauimaka

SHIVAJI UNIVERSITY KOLHAPUR
March / April 2023 (Held in June 2023)

Economics Paper VI
Bank and Financial System
Subject code : 73462/78862
B.A. II Sem. IV

Day and Date : 10.30 to 12.30
Time :16/6/2023

Marks : 50

Instructions : 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

---

p` .1 yaaogya pyaa-ya inavaDUna vaa@ya punha ilaha.

³10´

1. Baartlya iva%tlya rcanaomaQyao ..... GaTkaMcaa samaavaoSaa haotao.
A´ iva%tlya saMsqaa   ba´ iva%tlya baajaar   k´ iva%tlya
saaQanao   D´ varlla sava-
2. .... caa samaavaoSaa naaNaobaajaarat haotao.
A´ varava gaRho   ba´ isvakRtl gaRho   k´ huMDI maalak   D´ varlla
sava-
3. .... baajaarat Qaao@yaacao p` maana AiQak Asato.
A´ huMDI baajaar   ba´ naaNao baajaar   k´ BaaMDvala baajaar
D´ varlla sava-
4. .... hl BaaMDvala baajaarayaa kayaa-var inayaM~Na zovanaarl
savaao-cca saMsqaa Aaho.
A´ irJavh- ba^Mk Aa^f [MiDyaa   ba´ ba^Mk Aa^f [MiDyaa   k´ saoMbal
D´ Bau.ivakasa ba^Mk
5. .... BaaMDvala baajaarat navalna raKyaaMcal Krodl ivak`I kolal jaato.
A´ duyyama   ba´ p`aqaimak   k´ sqainak   D´ varlla sava-
6. ivamaa vyavasaayaacao inayamana ..... krto.
A´ SEDI   ba´ IRDA   k´ ICRA   D´ CARE
7. ma^cyauAla fMDacao inayama ..... kDUna kolao jaatat.
A´ RBI   ba´ SEDI   k´ UTI   D´ SBI
8. [. ba^MikMga mhNajao ..... haoya.
A´ [laoi@T/k ba^MkIMga   ba´ [kao ba^MkIMga   k´ [lao@T/Ikla ba^MkIMga
D´ [navha^na-maoMT ba^MkIMga
9. k`oiDT kaD-cal mauL saMklpnaa ..... Aaho.
A´ Amaoirka   ba´ Baart   k´ [Mglamd   D´ riSayaa
10. maaobaa[-la vdaro pOSao pazvaNyaasaazl ..... A^pcaa vaapr krta
yaota.
A´ ipna A^p   ba´ faona po   k´ gaugala po   D´ varlla sava-

P` a. 2 iTpa ilaha. ³kaoNa%yaahl caar´

³20´

1. BaaMDvala baajaar ma^cyauAla fMD

2. Baartatlla kja- kMpnyaa

3.

4. ba^Mkatlla ivadoSal gauMtvaNaUk

5. saayabar gaunhogaarl

6. inaQal hstaMtrNa

p` .3 Baartlya iva%tlya rcanaa mhNajao kayaÆ itcao mah%va AaiNa kamao spYT kra.

³¹⁰

ikMvaa

Baartlya naaNaobaajaar mhNajao kayaÆ naaNaobaajaaracal rcanaa va vaOiSaYTyao spYT kra.

p` .4 ik`DIT kaD- va DoibaT kaD-cal vaOiSaYTyao saaMgaa.

³¹⁰

ikMvaa

[ba^ikMgacaa Aqa- va vaOiSaYTyao spYT kra.

SHIVAJI UNIVERSITY KOLHAPUR
B.A./B.COM./B.SC.I, Semester I/II Examination (NEP)
March / April 2023 (Held in June 2023)

Macro Economics P-V

Subject code :

B.A. II Sem. IV

Day and Date :

Marks : 50

Time :

-
- saucanaa : 1. sava- p`Sna AavaSyak Aahot.
2. jjavalkDlla AMk puNa- gauNa dSa-vatat.
-

p`.1 yaaogya pyaa-ya inavaDUna vaa@ya punha ilaha.

³¹⁰

1. calanavaaZllaa ..... naavaanao AaoLKlao jaato.
A´ calanavaRQdl ba´ BaavavaaZ k´ calanaivastar D´ varlla sava-
2. .... calanavaaZ Aaiqa-k ivakasaalaa paoYak Asato.
A´ raMgatI ba´ caalatI k´ QaavatI D´ vaogavaana
3. tojalcyaa ..... AvasqaonaMtr Aqa-vyavasqaa GasarNallaa laagato.
A´ inacatma ba´ sama k´ ivaYama D´ A%yaUca ³AtI]cca´
4. .... yaaMcyaa mato vyaapar cak` hl sava-sval calana GaTnaa Aaho.
A´ ha^T/o ba´ h^bala-r k´ SauMpITr D´ konsa
5. sarkarcao]%pnna AaiNa Kca- yaacaa AByaasa ..... maQyao kolaa
jaatao.
A´ rajasva ba´ maulya isaQdaMt k´ raojagaar isaQdaMt
D´ laaksaM#yaa Saas~
6. mah%tma saamaaijak laaBa t%vaacal maaMDNal ..... yaaMnal kolal.
A´ irkaDao- ba´ maaSa-la k´ hayaok D´ Da^.Da^Tna
7. sarkarcao AMDajap~k ..... vaYaa-saazi Asato.
A´ daona ba´ ek k´ tlna D´ paca
8. .... dRYTIkaonaanausaar saava-jainak Kca- Anau%padk Asatao.
A´ parMpairk ba´ AaQauinak k´ Aaiqa-k D´ saMrxana
9. tUTlcyaa Aqa-BarNyaanao ..... cal Sa@yata Asato.
A´ calana GaTlcal ba´ baokarlcal k´ calanavaaZlcal D´
ivaYamatocal
10. rajya iva%tlya QaaorNaacyaa maaQyamaatUna ..... kmal krta yaoto.
A´ Aaqal-k samata ba´ saamaaijak samata k´ saamaaijak
ivaYamata D´ Aaiqa-k ivaYamata

p`.2 iTpa ilaha. ³kaoNa%yaahl caar´

³²⁰

1. calanavaaZ
2. vyaaparacak` acao inayaM~Na
3. Ap`%yaxa kr
4. AMdaja p~klya QaaorNa
5. rajya iva%tlya QaaorNa

6. tuTlcaa Aqa-BarNaa

p` .3 calanavaaZ mhNajao kaya? calanavaaZlcao p`kar spYT kra.
310´

ikMvaa

vyaapar cak` mhNajao kaya? vyaapar cak`acyaa Avasqaa spYT kra.
p` .4 kr mhNajao kaya? p`%yaxa kracyaa gauNa daoYaacal cacaa- kra.
310´

ikMvaa

saava-jainak Kca- mhNajao kaya? saava-jainak Kcaa-tlla vaaZlcal karNao kaoNatl?

SHIVAJI UNIVERSITY KOLHAPUR
March / April 2023 (Held in June 2023)
Adhunik Maharashtra Itihas (1960-2000)

Paper V

Subject code : 73457 / 78857

B.A. II Sem. IV

Day and Date : Thursday, 15 /6/2023

Marks : 40

Time : 10.30 to 12.30

p` .1 KalallapOkI yaaogya pyaa-ya inavaDUna ivaQaanao pUNa- kra.

310`

1. 'ksaola %yaacal jamalna' ha inaNa-ya .....
mau#yamaMHyaaMcyaa kaLat GaoNyaat Aalaa.
A´ yaSavaMtrava cavhaNa   ba´ vasaMtdada paTllak´ vasaMtdada
naa[-k   D´ Sard pvaar
2. maaQyaimak SaaLaMcyaa k`imak pustk maalaa A\$Na vaacanamaalaa
yaacao laoKna ..... yaaMnal kolao.
A´ baa.Ba.baaorkr   ba´ p`.ko.A~o   k´ igarISa   D´
kusaumaaga`ja
3. jvaarl ekaiQakar Saahl yaojanaa ..... yaa
mau#yamaMHyaaMnal maaMDlal.
A´ Sard pvaar   ba´ vasaMtdada paTllak´ vasaMtdada naa[-k   D´
yaSavaMtrava cavhaNa
4. AaOVaogak vasaahl sqaapna krNyaasa sava-p`qama .....
rajyaanao sau\$vaat kolal.
A´ korL   ba´ knaa-Tk   k´ pMjaaba D´ mauMba[-
5. 'ek gaava ek parQal kuTuMba' ho AiBayaana ..... yaaMnal sau\$
kolao.
A´ naaganaaqa AaNNa naayakvaDI   ba´ Sard paTlla
k´ Ealpad AmaRt DaMgao   D´ esa.ema.jaaoSal
6. jaayakvaaDI QarNaavarlla p`klpasa ..... yaa naavaanao
AaoLklao jaato.
A´ dUQasaagar   ba´ ihrakUD   k´ naaqasaagar   D´ AmaRtsaagar
7. 'gaaMQal iva\$Qd laoinana' ho pustk ..... yaaMnal ilaihlao.
A´ Ealpad AmaRt DaMgao   ba´ p`.ko.A~o   k´
esa.ema.jaaoSal D´ hmald dlavaa[-
8. yaSavaMtrava cavhaNa yaaMcao Aa%macair~ ..... yaa
naavaanao AaoLklao jaato.

A´ eosaa gaa mal ba`mh   ba´ kRYNaakaz   k´ k-hocao paNal
D´ mal Asaa Jaalao

9. .... yaaMnal ihMgaNao yaoqao maihlaa ivaValayaacal
sqaapnaa kolal.

A´ iva.ra.iSaMdo   ba´ ma.fulao   k´ mahiYa- QaaomDao
koSava kvao-   D´ tarabaa[- iSaMdo

10. hirt k`aMtlcao p`Naoto ..... yaaMnaa mhNatat.

A´ vasaMtrava naa[-k   ba´ yaSavaMtrava cavhaNa   k´ SaMkrrava
Krat   D´ vasaMtdada paTlla

p`.2 kaoNa%yaahl caar iTpa ilaha.

^{320´}

1. 1986 cao navao SaOxaiNak QaaorNa
2. BaUkMpacao pirNaama
3. mauslalma sa%yaSaaOQak samaaja
4. p`.ko.A~o saaihi%yak kaya-
5. maaQyainak iSaxaNaacal jidldYTyao
6. naOsaiga-k Aap%tlcao p`kar

p`.3 puZllapOkl eka p`Snaacao saivastr]%tr ilaha.

^{310´}

vasaMtdada paTlla AaiNa sahkarl caLvaLlcaa ivakasa

ikMvaa

yaSavaMtrava cavhaNaamcao SaOxaiNak kaya-

p`.4 puZllapOkl eka p`Snaacao saivastr]%tr ilaha.

^{310´}

naaganaaqa AaNNa naayakvaDI yaaMcao samaaijak kaya-

ikMvaa

maharaYT/ Saasanaano maulaIMcyaa iSaxaNaasaazi rabaivalaolyaa

yaojanaa

SHIVAJI UNIVERSITY KOLHAPUR
B.A. II Semester IV Examination (CBCS)
March / April 2023 (Held in June 2023)
History P- VI
Baartlya svaatMHya laZyaacaa [ithasa
31858 - 1947´

Subject code :

Day and Date: Friday, 16/6/2023

Time : 10.30 to 12.30

Marks: 40

.....
Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

P`a.1` Kalalla pOkI yaaogya pyaa-ya inavaDUa vaa@ya pUNa- kra.
310`

1.Baartat pihlal rolvao ..... sau\$ Jaalal.

A´ 1850 ba´1851 k´ 1853 D´1854

2.ihMdustana ihMdUsaazi hl GaaoyaNaai p`qama ..... yaaMnai idlal.

A´ svaamal ivavaokanaMd ba´svaamal dyaanaMd k´
rajaarama maaohnara^ya D´koSavacaMd sauna

3.laala baala pala yaaMcao t%va&ana ..... yaa naavaanaao
p`isaQd Aaho.

A´ jahalamatvaad ba´]darmatvaad k´ dhSatvaad
D´maanavatavaad

4.laaokmaanya iTLk yaaMcal 1914 saalal .....cyaa tu\$MgaatUna
sauTka Jaalal.

A´ yaorvaDa ba´maMDalao k´ mad`asa
D´idllal

5.caaOrlcaaOra GaTnaomauLo ..... hl caLvaL qaaMbalal.

A´ Asahkar ba´kayadoBaMga k´ baihYkar
D´svadoSal

6.saayamana kimaSana iva\$Qdcyaa maaocaa-var kolaolyaa laazlmaarat
..... yaa nao%yaacao inaQana Jaalao.

A´ maaoitlaala naoh\$ ba´sal.Aar.dasa k´ maaOlaanaa
AaJaad D´laalaa lajaptraya

7.saivanaya kayadoBaMga caLvaLIt p`qama ..... kayada
maaoDNyaacao zrivalao.

A´ jaMgala ba´paNal k´ Saotsaara
D´imazacaa

8..... ho icatgaava gaTacao naoto haoto.

A´ Kudlrama baaosa ba´p`fulakumaar caakIk´ BaupoMd`
d%t D´sauya-saona

9.AiKla Baartlya ihMdU mahasaBaocyaa sqaapnaocal GaaoyaNaai 1915
..... yaoqao krNyaat Aalal.

A´ vaaraNasal ba´hirvdar k´ AmaRtsar
D´banaarsa

10..... yaa kayadyaanao mauslalmnaa svatM~ matdarsaMGa doNyaat Aalao.

A´ 1919

ba´1892

k´ 1909

D´1813

P`a.2 kaoNa%yaahl caar iTpa ilaha.

³20´

1.mavaaL ka^Mga`osacal kaya-
sauBaaYacaMd` baaosa

2.jahalavaad

3.naotajal

4.AsahkaL caLvaL

5.ihMdU mauislama dMgao

6.k`aMtlkarkaMcyaa]dyaacal karNao

P`a.3 puZllapOkI eka p`Snaacao saivastr]<ar Va.

³10´

1.raYT/vaadacyaa]dyaacal karNao ilaha.

ikMvaa

jahalamatvaadacyaa]dyaacal karNao ilaha.

P`a.4 puZllapOkI eka p`Snaacao saivastr]<ar Va.

³10´

1.calaojaava caLvaLlcal karNao Va.

ikMvaa

AaJaad ihMd saonaocal kamaigarl spYT kra.

Seat No.	
-------------	--

Total no. of pages: 2

B. A. / B. Com (Part-II) (Semester-IV) (CBCS) Examination,

March/April-2023

ENVIRONMENTAL STUDIES (Compulsory) (New)

Sub. Code: 73487 / 73528

Day and Date: Thursday, 22-06-2023

Total Marks: 70

Time: 1.00 pm to 4.00 pm

सुचनाः १) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत .

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात .

प्र.१) खालील प्रश्नांसाठी दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा .

(१०)

अ) खालीलपैकी कोणता वायू ओझोन थराच्या क्षयासाठी कारणीभूत ठरतो?

१) ऑक्सिजन	२) हायड्रोजन
३) क्लोरोफ्ल्यूरो कार्बन	४) नायट्रोजन

ब) मीनामाटा आजार कशामुळे होतो?

१) आयोडीन	२) आर्सेनीक
३) पारा	४) कॅडमियम

क) ध्वनी प्रदूषण कोणत्या एककात मोजतात?

१) ज्युल्स	२) डेसीबल्स
३) हर्ट्स	४) डेसीबल

ड) सुनामी कशामुळे निर्माण होतात?

१) जमिनीची घसरण	२) समुद्रातील भूकंप
३) चक्रीवादळे	४) पूर

इ) अन्न साखळीमध्ये वनस्पतीचे कार्य हे होय .

१) भक्षक	२) विघटक
३) उत्पादक	४) यापैकी नाही

फ) खालीलपैकी कोणती चळवळ वनसंवर्धनाशी संबंधित आहे?

१) चिपको	२) व्याघ्र
३) भूदान	४) नर्मदा

य) सजीव व निर्जीव घटकांमध्ये असणारा सहसंबंध दर्शविणा-या शास्त्रास या नावाने ओळखतात .

अ) जीवशास्त्र	ब) जैवतंत्रज्ञानशास्त्र
क) परिस्थितीकी	ड) सूक्ष्मजीवशास्त्र

र) जागतिक पर्यावरण दिन केव्हा साजरा होतो?

- १) १४ मार्च
२) २२ एप्रिल
३) ५ जून
४) १७ सप्टेंबर

ल) खालीलपैकी कोणत्या प्रकारचा मनोरा हा नेहमी सरळ असतो?

- १) जीवसंख्येचा मनोरा
२) जैव वस्तुमानाचा मनोरा
३) ऊर्जेचा मनोरा
४) यापैकी नाही

व) आम्लपर्जन्यासाठी कोणता वायू कारणीभूत ठरतो?

- १) कार्बनडाय ऑक्साईड
२) क्लोरीन
३) कार्बन मोनो ऑक्साईड
४) सल्फरडाय ऑक्साईड

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा .

(१५)

- अ) ऊर्जा वापराचा पर्यावरणावरती होणारा परिणाम स्पष्ट करा .
ब) घनकचरा व्यवस्थापनाच्या पध्दती सांगा .
ड) खाणकामाचे पर्यावरणीय परिणाम सांगा .
इ) नैसर्गिक संसाधनाच्या संवर्धनात प्रत्येक व्यक्तीची भूमिका
ई) जैवविधतेचे संरक्षण ही संकल्पना स्पष्ट करा .

प्र.३ टिपा लिहा . (कोणत्याही तीन)

(१५)

- ब) जंगलाचे फायदे
क) अन्नजाली
इ) पर्यावरण अभ्यासाचे महत्व
अ) पर्यावरण नीती
ड) मानवी हक्क

प्र.४ नैसर्गिक साधनसंपत्ती म्हणजे काय? नैसर्गिक साधनसंपत्तीचे प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा .

(१०)

किंवा

ध्वनी प्रदूषण म्हणजे काय? ध्वनी प्रदूषणाची कारणे व परिणाम व नियंत्रण उपाय स्पष्ट करा .

प्र.५ भारताच्या वायु (प्रतिबंध व प्रदूषण नियंत्रण) कायदयामधील प्रमुख तरतुदी सांगा .

(१०)

किंवा

जलप्रदुषणाचे स्रोत, परिणाम व नियंत्रणाचे उपाय सांगा .

प्र.६ पर्यावरण म्हणजे काय ? पर्यावरण -हासाची कारणे सांगा .

(१०)

किंवा

विकास प्रकल्पामुळे वाधित होणा-या लोकांच्या पुनर्वसन व पुनर्विस्थापन समस्यांची चर्चा करा .

*****

**B.A. II Semester IV Examination (CBCS)
March / April 2023 (Held in June 2023)**

Geography

Agricultural Geography (VI)

Subject code : 73476/ 78876

Day and Date: Monday 19/6/2023

Time : 10.30 to 12.30

Marks: 50

.....

- :   □) □□□□ □□□□□ □□□□□ □□□□.
-) □□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□□ □□□ □□□□□□□□□.
  -) □□□□□□ □□□□ □□□□ □□□ □□□□□□□ □□□□.
  -) □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□ □□□.

□□□□□□ □. □□□□□ □□□□□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□.

(20)

- . □□□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□.
-) □□□□□□□ □□□□□ □) □□□□□□ □□□□□ □) □□□□□□□
- □) □□□□□□
- . □□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□.
-) □□□□□ □□□□ □) □□□□ □) □□□□□□ □) □□□□□□□
-
- . □□□□□□ □□□□ □□□□□□□ □□□ □□□□□ □□□□□ □□□□.
-) □□□□□ □□□□□ □) □□□□□ □ □□□□ □) □□□ □□□□□
-) □□□□
- . □□□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□□.
-) □□□□□□ □□□□ □) □□□□□□□ □□□□ □) □□□□ □□□□
-) □□□□ □□□□
- . □□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□ □□□.
-) □□□□□□□□ □) □□□□□ □) □□□□□□□ □) □□□□□□□ □)
-
- . □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□ □□□□ □□□□□□.
-) □□□□ □) □□.□□. □□□□□□ □) □□□□□ □□□□□ □)
-
- . □□□□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□□ □□□.
-) □□□□□□□ □) □□□□ □□□□□ □) □□□□□ □) □)
- □□□□□□ □□□□
- . □□□□, □□□□□□ □ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□.
-) □□□□□□□□□ □) □□□□□ □□□□□ □) □□□□□□□□□□
-) □□□□□□ □□□□□□
- . □□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□□ □□□□□□□□ □□□□□□□□
- .
-) □□□□□□□□ □□□□ □) □□□□□□ □) □□□□□□□□ □)
- □□□□□□
- . □□□ □□□□□□□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□□ □□□□ □□□□.

Shivaji University, Kolhapur

B.A. - II

Semester - IV

Examination (CBCS) March/April 2023 (Held in June 2023)

Hindi- (OPT.) jkstxkj d fganh]

isij & V

Sub.Code -

78835

Day & Date – Thursday, 12/06/2023

Time- 10.30A.M. to 12.30 P.M.

Lkwpuk, i % 1- IHkh iz"u vfuok;Z gaSA

dqy vad & 50

2- nkbZ vksj fy[ks vad iz"u ds xq.k n"kkZrs gaSA

lkz"u 1- v^{1/2} ikip xf.krh; vadks dk nsoukxjh fyfi esa ys[ku
fyf[k,A 05

1- 93 2- 39 3- 51 4- 86 5- 6

vk^{1/2} jkstxkj d vaxzsth ikfjHkkf'kd "kCnksa dk fganh
ukedj.k fyf[k,A 05

1. Bank Cash
2. Actor
3. Currency
4. Advance
5. Classic Drama

lkz"u 2- v^{1/2} vifBr ejkBh ifjPNsn dk fganh vuqokn dhft,A
05

Hkkjr tkrh Hksnkauh Hkjysyk ns" k vkgs- tkrh
HksnkeqGs dksV~;ko/kh yksd foukdj.k viekukph f"kdj
>kyh vkgsr- ;kauk Irr nqO;Zogkjkyk lkeksjs tkos ykxrs-
R;keqGs rqPN Hkkousph xkB R;kaP;k euke/;s clysyh vkgs-
tki;Zar tkrh Hksn lelr gksr ukgh] rksi;Zar R;kaP;k eukrwu
dehi.kkph Hkkouk tk.kkj ukgh- foukdj.k yksdkauk tkrh
HksnkP;k tks[kkMkr cka/kwu viefur dsys vkgs- ;k
tkrh&HksnkeqGs txkr Hkkjrkph eku [kkyh xsyh vkgs- tkrh
Hksnkpk iz"u xaHkhjrsus ?ksryk ikfgts vkf.k ns"koj
ykxysyk tkrh Hksnkpk dyad iqlyk ikfgts-

**vk^{1/2} fuEufyf[kr eqgkojksa dk fganh esa vFkZ fyf[k,A
1/4lkr esa ls ikip 1/2 05**

**1- vaxwBk fn[kkuk 2- pkj pkjn yxkuk 3- fdrkc dk
fdM+k gksuk 4- /kksrh f<yh gksuk 5- mYVh
xaxk cguk 6- ukuh ;kn vkuk
7- xkxj esa lxxj Hkjuk**

**lkz''u 3- fVlif.k;kjA 1/4ikip esa ls rhu1/2
15**

**v^{1/2} jktHkk'kk vf/kdkjh
vk^{1/2} fganh vuqoknd
b^{1/2} fuosnd
bZ^{1/2} vuqla/kku vf/kdkjh
m^{1/2} xhrdkj**

**lkz''u 4- v^{1/2} fn?kksZRRjh iz''uA 1/4rhu esa ls nks1/2
15**

**1- lkwtk dne] iapxaxk jksM] "kqdzokj isB] dksYgkiqj
cpr [kkrk [kksyus ds fy, "kk[kk izca/kd] LVsV cSad
vkWQ bafM;k] nljk pkSd] dksYgkiqj ds uke
izkFkZuk i= fy[krh gSA i= dk izk:lk rS;kj dhft,A**

**2- nSfud uoHkkjr VkbZEI ds fn- 25 ebZ] 2023 esa
izdkf''kr foKkiu ds vuqlkj lqtkrk Hkksly] 120] bZ]
okMZ] bLykeiqj] ftyk lkaxyh izca/kd] cSad vkWQ
bafM;k] foHkkxh; dk;Zy;]ufjeu ikbZUV eqacbZ ds**

uke ^fyfid in^ ds fy, vkosnu i= fy[krh gSA i= dk
izk:lk rS;kj dhft,A

3- :ikyh yksgkj] pkQG] rgfly ikV.k] ftyk lkrkjk Is
iz/kkukpk;Z] ljLorh fon~;k eanhj] nfgoMh ftyk lkrkjk
ds uke fganh v/;kid in ds fy, vkosnu i= fy[krh gSA
i= dk izk:lk rS;kj dhft,A

Shivaji University, Kolhapur

B.A. - II

Semester - IV

Examination (CBCS) March/April 2023 (held in June 2023)

Hindi- (OPT.) vfLerkewyd foe" kZ vkSj fganh in~; lkfgR;]

isij & VI

Sub.Code - 78836

Day & Date – Thursday, 13/06/2023

Time- 10.30A.M. to 12.30 P.M.

Lkwpuk, j % 1- IHkh iz"u vfuok;Z gaSA

dqy vad & 50

2- nkbZ vksj fy[ks vad iz"u ds xq.k n"kkZrs gaSA
lkz"u 1- fuEufyf[kr okD;ksa ds uhps fn, x, fodYiksa esa ls
mfpr fodYi pqudj okD; fQj ls fyf[k,A

10

- 1- ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; esa ----- lxZ gSA
v- nks c- rhu d- pkj M- ikjp
- 2- Ekerk dkfy;k dk fookg----- dkfy;k ls gqvk FkKA
v- jkenkl c- jfoanz d- jktsanz M- jk/ks;
- 3- ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; dk izkjaHk ----- lxZ ls
gksrk gSA
v- fookg c- vigj.k d- vfXuijh{kk M- fuokZlu
- 4- jko.k lhrk dks -----okVhdk esa j[krk esa gaSA
v- futZyk c- v"kkSD d- uSfurky M- jke
- 5- jke ds ;qn~/k dk lans" k ysdj ----- yadk tkrk gaSA
v- guqeku c- fcHkh'k.k d- vaxn M- Hkjr
- 6- ^drus iz"u d:i^ [kaMdkO; dk dsafnz; ik=----- gSA
v- jke c- jko.k d- guqek.k M- lhrk
- 7- ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; ----- ij vk/kkfjr gSA
v- jkedFkk c- egkHkkjr d- osn M- mifu'kn
- 8- jke us uSfe'kkjk.; esa -----;K dk vk;kstu j[kk FkKA
v- v"oes/k c- egk;K d- fo'.kq;K M- nsork
- 9- ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; ds vafre lxZ ----- gSA
v- fookg c- i`Foh izos" k d- vfXuijh{kk M- fuokZlu
- 10- la" k; ds ml {k.k esa rqe----- cu cSBsA

v- lk/kkj.k c- vlk/kkj.k d- eklwe M- vutku

lkz"u 2- fuEufyf[kr inksa dk IglanHkZ Li'Vhdj.k dhft,A^{1/4}rhu
esa ls nks^{1/2} 10

v^{1/2} ^^fQj ifrozr ukjh dk] ifr ds vfrfjDr fdlh ds
lsx tkuk mfpr ugha Fkk] foifjr dky gks pkgsA^^

vk^{1/2} ^^yksdkioKn dk Hk; Fkk] ;k fut dh og detksjh
tkS fodV ijh{kk ys yh] feyu&?kM+h esa esjhA^^

b^{1/2} ^^vifo= flQZ ukjh gh] gksrh gS D;k thou esa
D;k iq:'k iku dj vkrk] ikourk dh ?kqV~Vh esa!^^

lkz"u 3- y?kqRrjh iz"uA ^{1/4}ik;p esa ls rhu^{1/2}
15

v^{1/2} eerK dkfy;k dk thou ifjp; nhft,A
vk^{1/2} ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; dh laokn ;kStuk ij izdk"K
Mkfy,A

b^{1/2} ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; ds "kh'kZd dh lkFkZdrk
Li'V dhft,A

bZ^{1/2} ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; dk mn~ns"; Li'V dhft,A
m^{1/2} ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; ds jke dk fp=.k dhft,A

lkz"u 4- v^{1/2} fn?kksZRRjh iz"uA ^{1/4}varZxr fodYi ds lkFk^{1/2}
15

1- ^fdrus iz"u d:i^ [kaMdkO; dh dFkkoLrq vius
"kCnksa esa fyf[k,A
vFkok

2- ^fdrus iz"u d:j^ [kaMdkO; ds vk/kj ij lhrk dh
pkfjf=d fo"ks'krkvksa ij izdk"k dhft,A
